

TUẦN LỄ QUỐC TẾ VỀ PHÒNG CHỐNG NHIỄM ĐỘC CHÌ 2022

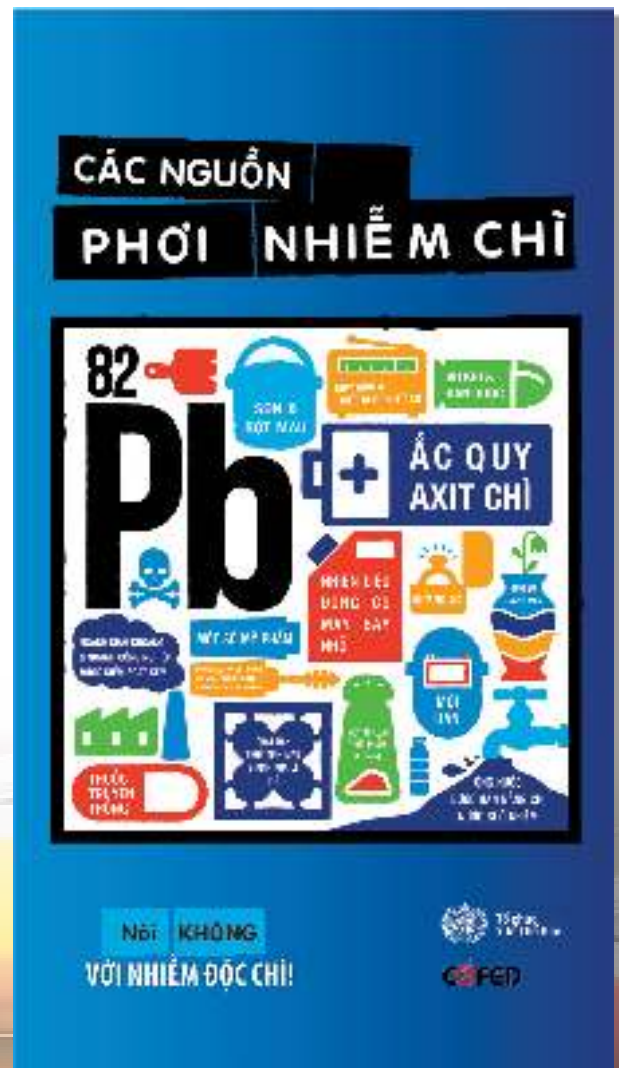
Thông tin chiến dịch

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Chì là một chất độc đã được công nhận là có tác hại đến sức khỏe con người, đặc biệt là ảnh hưởng đến hệ thần kinh, tim mạch, tiêu hóa và máu. Trẻ nhỏ đặc biệt dễ bị tổn thương vì các em có mức phơi nhiễm cao hơn người lớn và vì chì ảnh hưởng đến não đang phát triển, có khả năng làm giảm khả năng trí tuệ.

Các nguồn tiếp xúc với chì chủ yếu bao gồm ô nhiễm môi trường từ các hoạt động khai thác, nấu chảy, sản xuất và tái chế chì, và sử dụng chì trong nhiều loại sản phẩm. Hơn 3/4 lượng chì tiêu thụ trên toàn cầu dành cho việc sản xuất axit chì cho các loại phương tiện giao thông có động cơ. Các sản phẩm có chứa chì khác bao gồm bột màu, sơn, chất hàn, kính màu, kính pha lê chì, đạn dược, men gốm, đồ trang sức, đồ chơi, một số mỹ phẩm như phấn trang điểm mắt, mỹ phẩm dạng bột phấn có màu đỏ son hoặc cam-đỏ và các loại thuốc truyền thống được sử dụng ở các nước như Ấn Độ, Mexico và Việt Nam. Nước uống được cấp qua đường ống làm từ chì hoặc nối bằng chất hàn chì cũng có thể chứa chì.

2. CHIẾN DỊCH “TUẦN LỄ QUỐC TẾ PHÒNG CHỐNG NHIỄM ĐỘC CHÌ 2022” (ILPPW 2022)

Được phát động lần đầu tiên vào tháng 10/2013, Tuần lễ Quốc tế về Phòng chống Nhiễm độc Chì (ILPPW) diễn ra vào tuần thứ ba của tháng mười hàng năm là sáng kiến của Liên minh Toàn cầu về Loại bỏ sơn chì (Liên minh Sơn chì), do Chương trình Môi trường Liên Hợp Quốc (UNEP) và Tổ chức Y tế Thế giới (WHO) dẫn dắt. Tuần lễ ILPPW năm 2022 đánh dấu 10 năm nỗ lực hành động loại bỏ sơn chì.

“**Nói không với nhiễm độc chì**” là thông điệp chính của chiến dịch năm nay để nhắc nhở các chính phủ, các tổ chức xã hội, ngành y tế, ngành công nghiệp và người dân về những rủi ro của việc phơi nhiễm chì và kêu gọi các bên cùng hành động.

LIÊN MINH SƠN CHÌ

Được thành lập năm 2011 để giúp đạt được các mục tiêu quốc tế nhằm ngăn chặn trẻ em tiếp xúc với chì từ sơn chì và giảm thiểu nguy cơ tiếp xúc nghề nghiệp với sơn chì.

Thúc đẩy và điều phối nỗ lực của các bên liên quan: các chính phủ, các ngành công nghiệp, các tổ chức phi chính phủ (NGO) và các tổ chức liên chính phủ (IGO), để đảm bảo mọi người trên khắp thế giới khỏi tiếp xúc với chì từ sơn.

Trọng tâm ưu tiên: thúc đẩy việc thiết lập quản lý sơn chì ở tất cả các quốc gia thông qua các khuôn khổ quy định pháp lý phù hợp để dừng sản xuất, nhập khẩu và bán sơn chì

(Nguồn: Cập nhật tình trạng toàn cầu về giới hạn pháp lý đối với chì trong sơn)

3. THÀNH TỰU TOÀN CẦU HƯỚNG TỚI LOẠI BỎ SƠN CHÌ

Tính đến ngày 31 tháng 12 năm 2021, 88 quốc gia đã có các biện pháp kiểm soát ràng buộc pháp lý để hạn chế việc sản xuất, nhập khẩu và bán sơn chì. Các giới hạn hàm lượng chì hiện có nằm trong khoảng từ 90 đến 1000 ppm hoặc cao hơn.

Ngày 21/12/2020, Việt Nam đã ban hành Thông tư số 51/2020/TT-BCT phê duyệt Quy chuẩn kỹ thuật quốc gia về giới hạn hàm lượng chì trong sơn (ký hiệu QCVN 08:2020/BCT) ở mức:

- ❖ ≤ 600 ppm trong thời hạn 05 năm đầu kể từ ngày Thông tư có hiệu lực
- ❖ ≤ 90 ppm sau 05 năm kể từ ngày Thông tư có hiệu lực

4. NGUY CƠ PHƠI NHIỄM CHÌ Ở TRẺ EM TẠI VIỆT NAM

Ở Việt Nam có một số nghiên cứu về tình trạng ngộ độc chì ở trẻ em, tập trung ở những trẻ sống ở vùng nguy cơ cao như làng nghề, khu sản xuất tái chế sản phẩm chứa chì, nghiên cứu về chì trong đồ chơi, đồ dùng học tập của trẻ em trong các trường mầm non. Các nghiên cứu đã bước đầu cho thấy được bức tranh tổng quan về thực trạng nhiễm độc chì máu đối với những khu vực có nguy cơ cao khi tiếp xúc trực tiếp với chì.

Tình trạng nhiễm chì ở trẻ em làng nghề tái chế chì là rất cao:

- ❖ 100% trẻ em dưới 10 tuổi tại làng nghề Đông Mai có hàm lượng chì máu cao hơn $10 \mu\text{g/dL}$, có đến 19/24 trẻ có hàm lượng chì máu trên $45 \mu\text{g/dL}$ sau khi được xét nghiệm bằng máu tĩnh mạch. (Lỗ Văn Tùng và cộng sự, 2012)
- ❖ Tỷ lệ nhiễm độc chì máu ở trẻ từ 2-14 tuổi sống tiếp giáp khu vực nơi khai khoáng tại Bản Thi, Bắc Kạn và Tân Long, Thái Nguyên là 64,76% ($10 - 45 \mu\text{g/dL}$) và 1% ($>45 \mu\text{g/dL}$). (Hoàng Thị Giang, 2016).

- ❖ Chì tóc tăng cao có liên quan đến trẻ em sống cùng người thân tiếp xúc với chì trong công việc. Lượng chì trong tóc trung bình của trẻ em tại 2 trường mầm non ở Hà Nội là $4,8 \pm 4,7 \mu\text{g/g}$, tỷ lệ trẻ em có nguy cơ phơi nhiễm với chì chiếm 30,4%, phơi nhiễm nghiêm trọng chiếm 1,0%. (Doãn Ngọc Hải và cộng sự, 2018).
- ❖ Tình trạng ngộ độc chì do sử dụng thuốc cam: 47,48% số trẻ có chì máu $>10\mu\text{g/dL}$, 27,4% trẻ có chì máu $>20 \mu\text{g/dL}$, 5% trẻ có chì máu 45 – 69 $\mu\text{g/dL}$, và 3,8% trẻ có chì máu $>70 \mu\text{g/dL}$ (Thống kê của Trung tâm Chống độc Bệnh viện Bạch Mai từ tháng 01/2013 đến 10/2014).

Nghiên cứu của CGFED và NIOEH (2021) trên 48 trẻ em tại 1 trường mầm non thuộc tỉnh Đồng Nai cho thấy 23 trẻ có hàm lượng chì máu nằm trong khoảng từ 5,26 – 20,72 $\mu\text{g/dL}$, cao hơn giới hạn tham chiếu của CDC Hoa Kỳ (3,5 $\mu\text{g/dL}$) từ 1,5 – 6,5 lần.

Năm 2022, CGFED và NIOEH tiếp tục phối hợp thực hiện khảo sát hàm lượng chì trong môi trường sinh sống (sơn tường và đồ chơi) và đánh giá lại hàm lượng chì máu của 20 trong số 23 trẻ nói trên nhằm xác định mối tương quan giữa hàm lượng chì máu của trẻ và hàm lượng chì trong môi trường xung quanh và đồ chơi nhựa mà trẻ tiếp xúc.

Kết quả nghiên cứu này cho thấy:

- Hàm lượng chì máu ở trẻ năm 2022 giảm đáng kể so với năm 2021 (tỷ lệ giảm từ 7,4 – 56,6%). Đặc biệt, trẻ có hàm lượng chì máu cao nhất năm 2021 là 20,72 $\mu\text{g/dL}$ giảm xuống còn 9,77 $\mu\text{g/dL}$ (sau 1 năm không sử dụng thuốc cam - nguồn phơi nhiễm chính với chì của trẻ này).
- Hàm lượng chì máu trung bình của trẻ em nam là 4,90 $\mu\text{g/dL}$, cao hơn rất ít so với hàm lượng hàm lượng chì máu trung bình của trẻ em nữ (4,39 $\mu\text{g/dL}$). Kết quả này hoàn toàn phù hợp với nghiên cứu của CGFED và NIOEH (2021) trên 48 trẻ em tại trường mầm non.
- Cả 20 trẻ trong nghiên cứu này đều có nguy cơ phơi nhiễm với chì nếu so sánh với giới hạn tham chiếu về hàm lượng chì máu bình thường ở trẻ ($>3,5 \mu\text{g/dL}$) của Trung tâm Kiểm soát và Phòng ngừa dịch bệnh Hoa Kỳ (CDC).
- Một số vấn đề có thể là tác nhân ảnh hưởng khi đánh giá hàm lượng chì máu ở trẻ trong nghiên cứu:
 - ♦ Hàm lượng chì trong đồ dùng xung quanh có thể ảnh hưởng đến hàm lượng chì máu của trẻ. Kết quả đo nhanh bằng X-MET8000 Expert - thiết bị phân tích kim loại cầm tay dùng phương pháp huỳnh quang tia X (XRF) - cho thấy hàm lượng chì cao hơn rất nhiều (so với mức giới hạn tối đa chấp nhận được theo quy định tại TCVN 6238-3:2011), lên tới 27,4 mg/kg, tương đương mức độ

thời nhiễm có thể đạt 19,2 mg/kg đối với trẻ sống trong những gia đình còn sử dụng loại cửa phòng bằng nhựa (đã cũ). Trong đó, có một trẻ, hàm lượng chì máu năm 2022 thậm chí tăng nhẹ so với kết quả năm 2021.

- ♦ *Môi trường xung quanh có hoạt động có thể phát sinh chì (ví dụ: gia công cơ khí) có thể ảnh hưởng đến hàm lượng chì máu ở trẻ và tốc độ thải loại chì máu ra khỏi cơ thể.* Khi đánh

giá theo yếu tố nguy cơ, gia đình của 03 trẻ có hoạt động gia công cơ khí (chế biến kim loại) tại nhà: có một trẻ, hàm lượng chì máu năm 2022 mặc dù giảm so với 2021, nhưng tỷ lệ giảm thấp nhất so với các trẻ khác.

- ♦ *Nguồn nước sử dụng của hộ gia đình.* Tất cả các gia đình trẻ được đánh giá đều sử dụng nước ngầm để phục vụ cho mục đích sinh hoạt. Tuy nhiên, đến thời điểm nghiên cứu, các hộ gia đình này chưa thực hiện kiểm tra, đánh giá chất lượng nguồn nước.

5. KHUYẾN NGHỊ CHÍNH SÁCH:

Hiện nay có sự chênh lệch đáng kể trong Tiêu chuẩn tham chiếu đối với hàm lượng chì máu ở trẻ em tại Việt Nam so với tiêu chuẩn mới ban hành năm 2021 của CDC Hoa Kỳ:

Mức độ nhiễm độc	Tiêu chuẩn Việt Nam	Tiêu chuẩn Hoa Kỳ
Nhiễm độc mức độ nhẹ	Từ 10 đến < 45 µg/dL	≥ 3,5 – 19 µg/dL
Nhiễm độc mức độ trung bình	Từ 45 đến 70 µg/dL	Từ 20 – 44 µg/dL
Nhiễm độc mức độ nặng	> 70 µg/dL	và ≥ 45 µg/dL

Do đó, Bộ Y tế và các cơ quan liên quan nên nghiên cứu và điều chỉnh mức giới hạn tiêu chuẩn khi xét nghiệm hàm lượng chì máu từ <10µg/dL xuống còn <3.5 µg/dL để từ đó có các giải pháp phòng chống nhiễm độc chì ở trẻ em khi tiếp xúc với các nguồn xung quanh môi trường sống và trường học có hiệu quả.

